

var blitt bestemt ved Nordenfjeldske Bergamts utvisning samt vedkommende bondelensmanns og 2 menns forretning den 5/8 1755. Stormoen skulde strekke seg i lengden fra «Sydvest i Fagermoelv til Nordost i Rishaugen en god fjerdedel mil, og i bredden fra 600 skridt til en aattendedel mil». Grensene blir så nærmere beskrevet i dette kongelige bevillingsbrevet. Værket fikk rett til å bebygge plassen til bruk for bergfolk. Bruksretten ble begrenset for Værket, slik at Stormoen av Værket bare måtte brukes til hustuffer for gruvearbeiderne. Ole Kyllø og Håver Stor-Evjen ble henvist til å søke erstatning hos Værket for hus og anvendt rydningsarbeid, enten ved minnelig overenskomst eller takst av uvillige menn. Selbo Kobber-Værk skulde svare 4 rdlr. årlig til kongens kasse for bruken av Stormoen.

Ved en almeningsbefaring 4/7 1818 omtales at Selbo Kobber-Værk i sin tid var meddelt festebrev på plassen Stormoen, men hadde siden festet den bort til husmenn. Stormo-plassen var uskyld-satt også i 1818. Ved en takstforretning i 1802 blir verdien av dem ansatt til 100 rdlr. (80 spdlr.). Brukene svarte alminnelig land- og brennevinsskatt av Stormoen.

Den siste faste beboer på Stormoen skal ifølge muntlig overlevering ha hett Jokum. Han arbeidet ved Lillefjell gruve og omkom under et forferdelig uvær på vegen heim til julekvelden. Da tidenda om ulykken nådde fram til folk, ble de etterlatte hentet til bygda og barna bortsatt til forpleining der. Det skal være fra den tiden de gamle har sagt: «Det er riktig Jokums-vær i dag», når uværet har rast som verst en vinterdag.

P. O. Rolseth.

Kvern fjellstugu

Paul Birch

Kvern fjellet.

Av Martin Emstad.

En kan si kvernstenbruddene ligger i 3 à 4 avdelinger, nemlig Kvern fjellvatna, Høgfjellet, Floen og Roltmæl. De strekker seg fra Skarvene i nord til Kubjørga i sør.

Vi kjenner navn på over 60 brudd og 22 fjellarbeidsstuer.

Av navn på brudd kan nevnes: Glasmakerarbeidet, Slurpen, Pisa (Katta) Saga, Killingen, Kinnhytte og Brultmesteriet.

I kvern fjellstuene oppholdt fjellkarene seg under brytinga av kvernstener. Noen bodde også i koyer av jord og sten. Etter stuene kan en flere steder se tomter og noen står enda til som Lerholet, Stubben m. fl.

Om høsten drog karene til fjellet og begynte å lense brudda for vatn. Arbeidet med å bryte kvernstener fortsattes så til ut på vårparten da kvernene kjørtes hjem og ble finpussa for å selges.

De solgtes og bruktes over hele landet. Noen gikk også til utlandet, Italia, Russland og norske i U.S.A.

Omsetningen fra 1860 og til driften opphørte omkr. 1914 foregikk for det meste ved handelsmennene Birch og Christoffersen. Før deres tid omsatte selbyggene sjøl kvernene på markedet på Røros og Trondheim. Ofte ble bytta i varer, mel, såkorn m. v.

I kvernstenbrytingens dager bodde også finner i koyer på Roldalen. I granskogen nedenfor og vest for Stormoen som har navnet Hommelfussin, hadde finner koye. Oppe ved Rimsjøen bodde finnen Bull og hans bibellærde kone. Av finnene kjøpte fjellkarene renskjøtt.

En gammel nå avdød fjellkar fortalte at Bull var med i hans bryllup, og at han i gave fikk 6 par porselenskopper av ham. Dette var etter den tids forhold en framifrå stor gave.

Det hendte også at finner fra Roldal kom kjørende med ren og pulk til Selbu kirke i høgtidene jul og påske.

Nå bor ikke finner på Roldal og kvernstenbrytinga er også slutt, men bruddene og tomtene ligger der som minner om svunnen tid. Når en ser «smølhaugene» ved brudda blir en forundret over hvor mye arbeide er utført, og det for det meste med primitive redskaper.

Ei bok om Kvern fjelldrifta er under utarbeidelse og vil snart komme ut. Utgitt av Selbu og Tydal historielag ved ing. Rolseth.

Bringen

Rolf Aune

Bringen - veien dit og litt deromkring.

Av Rolf Aune.

Du ser gubben fra Gråkallen i klarvær. Han ligger som en høg, snau ås austi fjella.

Langt bakom der himmelen tar på å bli låg ser du en skarpslipt egg som er Storsylen. Ellers kjenner du sikkert Fongen som er næreste naboen over dalen. Han er kantet og kall, men Bringen ligger og breier seg i kveldssola, brun og koselig.

Hitom på høgre handa har du Reinsfjellet, det er grått. Så aner du et langt søkk på tvers, en djup blågrønn skygge. Nedi der ligger «Sø'n» som selbyggen sier. Kanskje ligger'n svart og blank idag om du hadde sett'n fra Oksfjellet, — lyser bare gult i ei tømmerklesje utom Renåa.

Oksfjellet er første bergaksla på denne sia sjøen, så kommer alle